

VEŘEJNÝ ZÁJEM A PŘÍSTUP K DOKUMENTŮM CHRÁNĚNÝM COPYRIGHTEM (AUTORSKÝM ZÁKONEM)

SOUHRN

TEMATICKÉ VYMEZENÍ

Tato kapitola je užitečná zejména pro vedoucí pracovníky veřejných knihoven a pro knihovnické asociace a zabývá se relevantními otázkami a nejlepšími praktickými zkušenostmi, které se týkají uspokojení uživatelů v otázce autorských práv. Asociacím resp. jejich členům poskytne rady a argumenty pro případ lobování na úrovni vlády a jednání s držiteli autorských práv.

POLITICKÉ SOUVISLOSTI

- Copyright či autorské právo (*droit d'auteur*) je právo na intelektuální vlastnictví, které je dáno původcům výtvorů lidského ducha (spisovatelům, vědcům, umělcům apod.) po určitou dobu, během které jsou chráněni proti neautorizovanému zneužití jejich díla. Zákony o autorských právech jsou založeny na principech obsažených v mezinárodních úmlouvách a konvencích. O různých úmlouvách apod. viz dále. Evropská komise má na zřeteli rozvoj jednotného trhu, a proto realizuje od roku 1988 program sjednocení zákonů, které se týkají autorských práv v rámci EU. V důsledku toho dochází k postupnému sbližování zákonů jednotlivých zemí, i když nelze hovořit o úplné identitě.
- Je nezbytné, a to především v zájmu veřejnosti, aby byla knihovnám poskytnuta výjimka kopírování s cílem zachovat originál a umožnit, aby byla kopie stejným způsobem jako originál, k dispozici ke studijním účelům a pro další uživatele.
- Nekomerční veřejné půjčování není aktivitou, která obvykle podléhá zákonům o autorských právech
- Držitelé autorských práv se obávají, že v digitálním prostředí nejsou jejich díla zákonem chráněna. Jsou tedy připraveni posílit jejich ochranu pomocí technologických řešení.

DOPORUČENÍ PRO ÚSPĚŠNOU PRAXI

Úspěch a životaschopnost elektronické sítě knihoven závisí na množství veřejně přístupných dokumentů. V knihovnických fondech můžeme najít také mnoho tradičních zdrojů informací, které jsou pro digitalizaci a vystavení na síti ideální.

Autorská práva, která se vztahují k dokumentům podléhajícím copyrightu, musí být vyjasněna ještě před jejich digitalizací a následným poskytnutím do sítě. Knihovnici se tak budou muset připravit na jednání s držiteli těchto autorských práv. Těmi mohou být vydavatelé, organizace zastupující zájmy autorů a pověřené i vymáháním finančních odškodnění, licenční agentury a dokonce i sám autor či jeho dědic, je-li autor již po smrti.

Předtím, než začnou veřejné knihovny zvažovat vytvoření veřejně přístupné sítě, měly by si být dobře vědomy současných i navrhovaných zákonů o autorských právech a hledat legislativní pomoc a radu, aby všechny cíle této služby byly splněny. U děl, jejichž autorská práva nenáleží knihovně, musí být tato otázka před jejich začleněním do databáze vyjasněna. Jednou z největších překážek přitom obvykle bývá nesouhlas držitelů autorských práv, většinou vydavatelů, k vytištění díla v digitalizované podobě.

ÚKOLY PRO BUDOUCNOST

Knihovnické organizace by měly i nadále pozorně sledovat novinky v národní i mezinárodní legislativě týkající se autorských práv, aby mohly správně prosazovat rovný přístup k informacím pro všechny občany a předat zkušenosti s nejlepšími výsledky. Evropská knihovnici by měli vzít v úvahu také ostatní otázky a témata, která jsou s autorskými právy a daševním vlastnictvím úzce spjata a být připraveni reagovat na jakoukoliv konzultaci či nařízení vydaná Evropskou unií.

Prosíme o vaše připomínky k této směrnici

TEMATICKÉ VYMEZENÍ

Otázky, kterými se tato kapitola zabývá zahrnují:

- Co znamenají autorská práva
- Jaká jsou to práva?
- Rozdíly v legislativních tradicích
- Sjednocení EU
- Autorská práva a přístup k nim

POLITICKÉ SOUVISLOSTI

Tato kapitola je užitečná zejména pro vedoucí pracovníky veřejných knihoven a zabývá se relevantními otázkami a nejlepšími praktickými zkušenostmi, které se týkají uspokojení uživatelů v otázce autorských práv.

- Je také užitečná pro knihovnické asociace, kterým poskytne rady, argumenty a podpůrné materiály pro případ lobování na úrovni vlády a jednání s držiteli autorských práv o změnách příslušných zákonů. Může také sloužit jako upozornění orgánům státní správy, že se na autorská práva nesmí při formování knihovních sítí zapomenout.
- Kapitola poskytuje pouze rady či argumenty, nesnaží se však nahradit příslušné expertízy a doporučení legislativního charakteru. Těchto expertíz by mělo být v případě potřeby určitě využito.
- Autorská práva jsou komplexní otázkou a je nutné, aby je knihovníci znali co nejlépe.
- Existuje několik problémů, kterých si musíme být vědomi při využívání dokumentů obsažených ve sbírkách knihoven chráněných autorskými právy
- Zmíněné problémy jsou uvedeny jen v hlavních rysech spolu s otázkami, které musíme při tvorbě digitální sítě knihoven vzít v úvahu. Není pochyb o tom, že formulování politiky autorských práv přinese veřejným knihovním sítím mnoho obtíží.

Co znamenají autorská práva

Copyright či autorské právo (*droit d'auteur*), je právo na intelektuální vlastnictví, které je dáno původcům výtvorů lidského ducha /spisovatelům, vědcům, umělcům apod./ po určitou dobu, během které jsou chráněni proti neautorizovanému zneužití jejich díla. Zákony o autorských právech jsou založeny na principech obsažených v mezinárodních úmluvách a konvencích. Mezinárodní úmluvou formující základ současného zákonodárství v oblasti autorského práva je *Bernská konvence pro ochranu literárních a uměleckých děl* /Berne convention for the Protection of Literary and Artistic Works/. Tento dokument byl několikrát revidován. Existuje také několik dalších úmluv, jež se zaměřují na legislativní úpravu autorských práv ve vztahu k jiným dokumentům. Dvě další konvence přinášející ochranu autorských práv i do digitální sféry byly přijaty v roce 1996 - *WIPO – Úmluva o autorských právech* /WCT/ a *WIPO – Úmluva o produkcích a zvukových záznamech* /WPPT/. Nové zákony byly také zpracovány pro ochranu práv herců, zpěváků a producentů. Součástí konvence WIC o autorských právech je také například nový Zákon o komunikaci s veřejností, také nazývaný Internetové právo. /viz [ODKAZY NA WEBOVÉ STRÁNKY](#)/.

Jaká jsou to práva?

Autorům je poskytnut soubor exkluzivních práv /prodej, postoupení, licence/, kterých mohou využít dle vlastního uvážení: reprodukční právo, publikační právo, adaptační právo, pronájem a veřejné půjčování, právo na veřejné rozšiřování, právo na uveřejnění v rozhlase a ve veřejných digitálních sítích. S tím jsou spojena morální práva, za zmínku stojí právo být identifikován jako autor díla /právo paternity/ a právo nezacházet s dílem nedůstojným způsobem /právo nedotknutelnosti/. Fondy evropských veřejných knihoven, ať v tištěné, analogové či digitální podobě /včetně databází, vnitřních sítí a webových stránek/ jsou všechny chráněny zákonem o autorských právech.

Rozdíly v legislativních tradicích

Kontinentální evropské země se řídí civilním právem, zatímco Velká Británie a Irská republika společně s ostatními anglicky mluvícími zeměmi /USA, Austrálie, Jižní Afrika atd./ se řídí právem veřejným. Podle civilního práva mají autoři na své intelektuální vlastnictví neodvolatelné právo. Jinými slovy je to součást jejich občanských práv. Podle veřejného práva není copyright absolutním právem: je garantován pouze zákonem. Tento rozdíl je podstatný a je také důvodem, proč může být sjednocení autorských práv v rámci členských zemí EU obtížné. Řádná jednání ve Velké Británii a Irsku a správné využívání v USA jsou příklady rozdílů. Země s civilním právem tyto koncepty postrádají.

Sjednocování v rámci EU

Evropská komise má na zřeteli jednotný trh , a proto rozvíjí od roku 1988 program sjednocení zákonů, které se týkají autorských práv v rámci EU s tím výsledkem, že i když tyto zákony nejsou v každé zemi stejné, jsou velice podobné. Rozdíly spočívají většinou ve výjimkách a omezeních /viz níže/. Každá země má v umožňování kopírování a použití autorských práv svou vlastní tradici. Avšak, podle aplikace direktivy EU 2001/29/EC <http://www.patent.gov.uk/copy/notices/pdf/implement.pdf> Evropského parlamentu a Rady z 22. května 2001 o sjednocení určitých aspektů autorských a příbuzných práv v informační společnosti na konci roku 2002, budou přízpůsobeny předepsaným omezením a výjimkám.

Autorská práva a přístup k nim/výjimky a omezení

Autorské právo není právem absolutním a ve většině zemí na světě roste potřeba za určitých specifických okolností exkluzivitu danou autorům omezit. Tato omezení a výjimky zajišťují, že přístup veřejnosti k informacím v zájmu dalšího výzkumu, vzdělávání a jiných politicky důležitých cílů, nepodléhá zbytečným omezením v autorských právech. Knihovníci na celém světě jsou přesvědčeni, že určité výjimky jsou nezbytné k zajištění rovnocenného a neomezeného přístupu k informacím a kulturnímu dědictví. Viz Zpráva IFLA týkající se autorských práv v digitálním prostředí. <http://www.ifla.org/III/clm/p1/pos-dig.htm>

Bez takových výjimek by se autorská práva stala monopolem. Jedině vyvážené zákony o autorských právech podpoří rozvoj společnosti jako celku tím, že poskytnou autorům a držitelům práv efektivní ochranu a zároveň umožní rozumný přístup uživatelů k informacím, aby podpořily rozvoj tvořivosti, inovací, výzkumu, vzdělání a učení.

Autorská práva a jejich ochrana

Kopírování s cílem zachovat dílo v knihovním fondu je chápáno jako odpovědnost knihovny a informační profese jako takové. I v zájmu veřejnosti je podstatné, aby byla knihovnám dána výjimka kopírování s cílem zachovat originál a umožnit, aby byla kopie stejným způsobem jako originál k dispozici k odborným účelům a pro další uživatele. Podle Direktivy EU mají členské státy možnost archivovat a zachovat specifická díla a dát je, ovšem pouze za příštích podmínek, k dispozici. Jestliže národní zákon tuto výjimku neobsahuje, musí být autorizace zachována. /Viz Článek 5.3n Direktivy autorských práv/<http://www.patent.gov.uk/copy/notices/pdf/implement.pdf> Viz také digitalizace. Toto může bránit národním zájmům v uchování kulturního dědictví a vyjasňování by mohlo být administrativně nezvládnutelné a nákladné.

Vliv autorských práv na výpůjční proces

Nekomerční veřejné půjčování není aktivitou, která obvykle podléhá zákonům o autorských právech. Veřejné půjčování bylo vždy podstatné pro poskytnutí přístupu ke kulturním a vzdělávacím materiálům a mělo by být k dispozici všem. Informace ve všech formátech jsou a budou součástí výpůjčních fondů. Avšak podle direktivy EU o výpůjčkách se evropské knihovny řídí různými omezeními výpůjček. /Viz *Direktiva 92/100/EFC o výpůjčním a dalších právech souvisejících s autorskými právy na intelektuální vlastnictví* /http://europa.eu.int/ISPO/ecommerce/legal/documents/392L0100/392L0100_EN.doc.

To naznačuje, že materiály půjčované veřejnými knihovnami musí být autorizované či licencované. Pro některé dokumenty to tedy znamená, že jejich autoři mohou po knihovně žádat určité peněžní vyrovnání.

Autorská práva a systém jejich technické ochrany

Držitelé autorských práv se obávají, že v digitálním prostředí nejsou jejich díla zákonem chráněna. Jsou tedy připraveni posílit jejich ochranu pomocí technologických řešení. Technická ochrana zaměřená na kontrolu kopírování a/nebo pohyb děl se může dát pomocí systému kontroly digitálních práv /DRM/ nebo pomocí elektronického systému kontroly /ECMS/.

Tyto systémy technické kontroly chrání proti nezákonnému oběhu podle Direktivy EU o autorských právech /článek 6/. To však znepokojuje ty, kteří si chtějí dílo okopírovat na základě zákonné výjimky. Například pokud bude povolena výjimka umožňující zrakově postižené osobě přeformátovat dokument, aby ho mohla číst, nebude to v případě, že je dokument chráněn ECMS proti neautorizovanému kopírování a reformátování, možné. Výjimka se tím pádem stává bezcennou. Tato otázka je v uvedené direktivě řešena tak, že je umožněno

organizacím státní správy v případě podobného problému intervenovat. Knihovnici a ostatní skupiny uživatelů musejí účinky resp. dopad direktivy pozorně sledovat.

DOPORUČENÍ PRO ÚSPĚŠNOU PRAXI

Plánování sítě knihoven

Úspěch a životaschopnost sítě knihoven jsou závislé na objemu dokumentů přístupných veřejnosti. V knihovnických fondech se najde i množství tradičních zdrojů informací, jež jsou pro digitalizaci a vystavení na síti ideální.

- Je důležité vědět, že knihovna jako vlastník fyzického dokumentu, nemusí nutně vlastnit také autorská práva. Je velice nepravděpodobné, že zákon umožní knihovnám výjimku při digitalizaci tištěného díla za účelem jeho zpřístupnění uživatelům na veřejně přístupné síti.
- Autorská práva v dílech chráněných copyrightem musí být vyjasněna ještě před digitalizací a poskytnutím do sítě.
- Knihovnici se tak budou muset připravit na jednání s držiteli těchto autorských práv. Těmi mohou být vydavatelé, sdružení či společnosti zastupující zájmy autorů, licenční agentury a dokonce i sám autor či jeho dědic, je-li autor již po smrti.
- Knihovnici budou také nuceni vyjednávat o zakoupení přístupu k digitálním formám již existujících dokumentů. Znalost smlouvy a zákona o autorských právech je tedy, pokud mají obě strany vyjednávat na stejné úrovni, více než žádoucí.
- Existuje řada sporných bodů, se kterými by knihovny měly při práci se smlouvami a licencemi počítat a které by mohly pro knihovnu představovat nebezpečí vysokých pokut. Proto je důležité, aby se osoby, které za knihovnu jednají, včas seznámily s navrhovanými . Viz Giavarra, Licencování digitálních zdrojů: jak se vyhnout legálním pastím; 2. vyd. 2001 <http://www.eblida.org/ecup/publica/>

Předtím, než začnou veřejné knihovny zvažovat vytvoření veřejně přístupné sítě, by měly:

- dobře znát současné i navrhované úpravy zákonů o autorských právech a celou záležitost konzultovat předem s právníkem. /Obecné informace o autorských a příbuzných právech můžeme najít na www.wipo.int a podrobnosti národních legislativních úprav autorských práv většiny států na webových stránkách UNESCO <http://www.unesco.org/culture/copyright> Viz také Direktiva EU k autorským právům. <http://www.patent.gov.uk/copy/notices/pdf/implement.pdf>
- naplánovat určitou strategii v oblasti autorských práv , určit cíle této služby (veřejně přístupné digitální síť) a charakterizovat, jaké výhody by měly plynout z realizace těchto cílů. Stanovit například kdo bude mít k informacím přístup a za jakým účelem, zajistit bezpečnost sítě a rozhodnout, jak bude kontrolováno užívání a kopírování. Vytvoří se zabezpečovací systém, nebo bude přístup na síť monitorován pomocí kontroly identifikace, registrace a hesla? Bude k určitým informačním zdrojům povolen externí přístup?
- rozhodnout o obsahu a identifikovat, kdo k dokumentům podléhajícím copyrightu vlastní autorská práva. U těch, jejichž autorská práva nenáleží knihovně, musí být tato otázka před jejich poskytnutím do databáze vyjasněna. Některé publikace mohou v elektronické formě již existovat a zde je nutné zajistit od příslušného vydavatele licenci k poskytnutí přístupu k dané webové stránce.
- vyjasnit otázku autorských práv a vyjednat příslušné licence. Zde se doporučuje poradit se v této otázce s právníkem.
- zvážit jednání o přístupu k publikacím již existujícím v elektronické podobě prostřednictvím konsorcia. Knihovnici mohou být při jednání s vydavateli v lepší pozici, když spojí informace a vědomosti a vytvoří konsorcium.Konsorciální licence představují reakci na obtížná jednání s vydavateli a jirými držiteli autorských práv. V některých zemích bude snad možné přesvědčit stát, aby tato konsorcia sponzoroval. Mnoho národních konsorcií sdílí informace o licencích a vytváří soubory licenčních principů. Viz *Prohlášení ICOLC a IPLA principy licencování na základě dalších relevantních informací - mezinárodní*.
- vzít v úvahu, že vydavatelé si začínají na jednání s konsorcií zvykat, ale jejich požadavky na "modelové licence" se často liší. Takové modely přesto existují. Viz LIB-LICENSE v části Odkazy na webové stránky - Mezinárodní a také NESLI - Velká Británie.
- mít na zřeteli, že jednou z největších překážek obvykle bývá nesouhlas držitelů autorských práv, zejména jedná-li se o vydavatelství, k vytištění díla v digitalizované podobě. Musíme je tedy dokázat přesvědčit, že jejich díla nebudou zneužita, nedostanou se do nepovolných rukou a že nebudou ani finančně poškozeni. Autor či vydavatelství budou jistě váhat udělit povolení k elektronickému rozšiřování díla /*carte blanche*/ bez

záruky, že nebude zneužíváno či poskytováno v elektronické podobě do zemí, s /čehož se také obávají/ neadekvátní ochranou autorských práv. Proto se této otázce musí před zprovozněním sítě věnovat zvýšená pozornost. Například pokud bude uživatelům umožněn externí přístup do sítě, musí se stanovit způsoby kontroly těchto přístupů. Dobrým příkladem je SCRAN. -viz Odkazy na webové stránky - Velké Británie a také projekt TECUP viz Odkazy na webové stránky - Evropa.

- mít na zřeteli omezující charakter smluv a finanční možnosti knihovny. Smlouvy mohou zakazovat některé způsoby využívání. Smlouvy například často uvádějí, že kopírování je povoleno pouze uživatelům z nekomerčních organizací. Jestliže s tím knihovna souhlasí, musí zvážit, jakými prostředky toho dosáhne a jak velké je riziko v případě i nechtěného porušení. Uživatelé z komerčního sektoru se totiž také často napojují na knihovní síť a to jak v knihovně, tak externě. Najde knihovna způsob, jak rozlišit komerční a nekomerční využití?
- autorská práva (pokud jde o webovou stránku) by měla být nepochybně vlastněna knihovnou samotnou. Takže pokud je stránka vytvářena jinou osobou či organizací, je nesmírně důležité zajistit relevantní autorizaci /pověření či licence k dílům chráněným autorskými právy/ dříve, než je webová stránka uveřejněna. Knihovna má pak volnou ruku při využívání autorských práv podle svých potřeb. Každá digitalizovaná knihovní sbírka bude zároveň databází a bude chráněna autorskými právy a také vlastněna knihovnou. To se nevztahuje na její obsah, který je chráněn vlastním autorským právem a to může ale nemusí patřit knihovně. Viz Direktiva Rady Evropy č. 96/9/EC <http://europa.eu.int/ISPO/infosoc/legreg/docs/969ec.html> týkající se legální ochrany databází.

ÚKOLY PRO BUDOUCNOST

Knihovnické organizace by měly i nadále pozorně sledovat novinky v národní i mezinárodní legislativě týkající se autorských práv, aby mohly správně lobovat ve věci adekvátního přístupu k informacím pro všechny občany a zveřejňovat nejlepší praktické zkušenosti. Evropští knihovníci by měli vzít v úvahu také ostatní otázky a témata, která jsou s autorskými právy a duševním vlastnictvím úzce spjata, a být připraveni na jakoukoliv konzultaci či směrnice vydané Evropskou unií. Je například pravděpodobné, že se budou dít změny v oblasti efektivity organizací zastupujících zájmy autorů a pověřené i vymáháním finančních odškodnění, systémů managementu digitálních práv /DRMS/ a využití informací veřejného sektoru.

- Veřejné knihovny by měly být připraveny předložit příklady případů, kdy se omezení týkající se autorských práv, stává pro jejich služby překážkou a o těchto případech informovat jejich národní knihovnické instituce a asociace. Direktivy Evropské unie jsou průběžně revidovány a mohou, pokud se najde dobrý důvod, být teoreticky změněny.
- Bude žádoucí podporovat iniciativy spojené s řešením těchto otázek, které jsou založené na společných jednáních knihovníků a držitelů autorských práv jako jsou např. ECUP a TECUP. Viz [ODKAZY NA WEBOVÉ STRÁNKY](#)- Evropa
- Manažeré veřejných knihoven by měli podporovat asociaci EBLIDA <http://www.eblida.org> a udržovat s ní spojení / EBLIDA (European Bureau of Library, Information and Documentation Association – Evropský úřad knihovnické, informační a dokumentační asociace) byla založena roku 1992 jako nevládní nezisková organizace reprezentující knihovny na evropské úrovni, která usiluje o to, aby legislativa spojená s autorskými právy negativně neovlivňovala cíle Evropské informační společnosti/. EBLIDA disponuje dobře fungující skupinou odborníků v otázce autorských práv, která se skládá ze zástupců většiny členských států EU.

ODKAZY NA WEBOVÉ STRÁNKY

Mezinárodní

ICOLC

Přehled současných názorů a preferovaných praktik v oblasti výběru a nákupu elektronických informací v rámci Mezinárodní koalice knihovních konsorcií /ICOLC/, 1998

<http://www.library.yale.edu/consortia/statement.html>

IFLA

Licenční principy organizace IFLA jsou také užitečné.

<http://www.ifla.org/V/ebpb/copy.htm>

LIBLICENSE

Tento projekt sponzorovaný Americkou radou knihoven a informačních zdrojů /CLIR/ byl založen roku 1996, aby informoval a vzdělával pracovníky z oblasti doplňování informačních zdrojů o efektivním vedení jednání o nákupu elektronických informačních zdrojů. Webová stránka obsahuje modelovou licenci, licenční podmínky a popisy, národní licenční iniciativy a seznam adres.

LIBLICENSE

Coalition for Networked Information - CNI

/Koalice pro síťové informace/

Americká organizace věnující se podpoře technologií síťových informací ke zlepšení komunikace ve vzdělávací oblasti a obohacení intelektuální produktivity. Webová stránka přináší i návrh pro jednání o získávání síťových informačních zdrojů a licencí v rámci projektu Práva na elektronický přístup a poskytování informací.

<http://www.cni.org>

World Intellectual Property Organisation - WIPO

/Světová organizace pro intelektuální vlastnictví/

Zde jsou k dispozici obecné informace o všech aspektech intelektuálního vlastnictví včetně textů a jmen signatářů Bernské a jiných konvencí o vlastnictví intelektuálních autorských práv.

www.wipo.int

UNESCO

Informace o aktivitách souvisejících s autorskými právy včetně konvencí a přístupových odkazů na zákony o autorských právech v členských zemích UNESCO.

<http://www.unesco.org/culture/copyright>

Evropa

Direktiva EU o autorských právech

Direktiva *2001/29/EC* Evropského parlamentu a koncilu z 22. května 2001 o sjednocení určitých aspektů autorských a příbuzných práv týkajících se informační společnosti. Detaily a lobovací aktivity viz webová stránka [EBLIDA](http://www.eblida.org)

European Copyright User Platform /ECUP/

/Předsednictvo evropského sdružení uživatelů autorských práv/

Opěrný bod v otázce autorských práv - viz také *TECUP//Testované aplikace návrhů ECUP/*. Cílem projektu TECUP bylo analyzovat praktické mechanismy distribuce, archivování a využití elektronických produktů různými majiteli obsahu a také různými knihovnami.

<http://www.eblida.org/ecup/>

<http://gdz.sub.uni-goettingen.de/tecup>

Projekt TECUP- Memorandum porozumění 2001 /Projektová zpráva TECUP D6.4/

<http://www.gdz.sub.uni-goettingen.de/tecup/mou.pdf>

Frankfurtská skupina konsenzuálního fóra pro akademické a výzkumné informace je následníkem projektu TECUP.

<http://www.sub.uni-goettingen.de/frankfurtgroup/>

Profesor Thomas Dreier

Strategické otázky a doporučení k Dohodě o využití elektronických publikací v knihovnách.
2001 /Projektová zpráva TECUP D6.6/

<http://www.gdz.sub.uni-goettingen.de/tecup/towacons.pdf>

Evropský koncil/EBLIDA

Směrnice pro legislativu a strategii evropských knihoven.

<http://www.culture.coe.fr/books/eng/ecubook%20r.3.htm>

Emanuela Giavarra, Licencování digitálních zdrojů: Jak se vyhnout legálním nástrahám. 2. vyd., 2001

<http://www.eblida.org/ecup/publica/>

Francie

Příklad konvence podepsané s vydavateli k zajištění výpůjčky a využití digitalizovaných dokumentů v knihovnách

<http://www.addnb.org/fr/docs/convent2.htm>

Příklady konkrétních řešení výpůjčky licencovaných materiálů a srovnání informací o právech a výpůjčkách:

<http://www.addnb.org/fr/docs/prelogi.htm>

<http://www.abf.asso.fr/dossiers/droitdepret/>

<http://www.addnb.org/fr/docs/borzeix.htm>

Holandsko

FOBID

NBLC se také zabývá zpřístupnění novinových článků na CD-ROMu, výrobou CD-ROMů o autorech, kulturním vzdělávání apod. Spolu s akademickými knihovnami analyzuje a zpracovává pod patronátem FOBIDUu a Pověřených zástupců /přátelské/ kontakty knihoven s jinými knihovnami a institucemi.

<http://www.surfbureau.nl/fobid/home.html>

Kranetenbank

Viditelným výsledkem je dostupnost databáze zdrojů ze šesti deníků ve veřejných knihovnách. Provinční knihovní centra mohou také jednat o produktech IT pro místní knihovny a napojit je na svou síť.

www.kranetenbank.nl

NBLC

Příklad sdružení určeného k jednání a nákupu licencí a nového mediálního obsahu za snížené ceny.

www.nblc.nl

Švédsko

Švédské archívy

Zpráva postihující vliv Direktivy EU o autorských právech na archívy ve Švédsku je k dispozici na:

www.dik.se

Velká Británie

NESLI - National Electronic Site Licensing Initiative

/Národní elektronická stránka licenčních iniciativ/

Program, který přináší národní službu poskytování elektronických novin a časopisů pro vyšší vzdělávání ve Velké Británii a komunitu výzkumníků. NESLI inspiruje vydavatele k uznávání Normy o modelových licencích.

<http://www.nesli.ac.uk/>

Hlavní body PA/JISC

Výsledek dohody mezi resortem vyššího vzdělávání ve Velké Británii a vydavateli o tom, jaké dokumenty se mohou kopírovat bez obdržení povolení.

NESLI <http://www.ukoln.ac.uk/services/elib/papers/pa/clearance/study.doc>

SCRAN - Scottish Cultural Resources Access Network

/Skotská síť pro přístup ke kulturním zdrojům/

Projekt k vytvoření "základů síťových multimediálních zdrojů pro výuku a oslavu historie lidstva a materiální kultury ve Skotsku". Uživatelé musejí mít licenci a být si vědomi přísných podmínek užívání.

<http://www.scran.ac.uk>